

Partijski sistemi i njihova dinamika

Sociologija politike 2019/2020

dr Aleksandar Tomašević

18.12.2019.

Filozofski fakultet u Novom Sadu

Šta su partijski sistemi?

- **Koje** partije postoje?

- **Koje** partije postoje?
- **Koliko** partija postoji?

- **Koje** partije postoje?
- **Koliko** partija postoji?
- **Kako** se partije **ponašaju**?

Socijalno-ekonomske podele između suprotstavljenih društvenih grupa, elita, sistema vrednosti i interesa

Socijalno-ekonomske podele između suprotstavljenih
društvenih grupa, elita, sistema vrednosti i interesa

Društveni rascepi

Društveni rascepi

Osnovni tipovi rascepa — XIX vek

Centar

Osnovni tipovi rascepa — XIX vek

Osnovni tipovi rascepa — XIX vek

Osnovni tipovi rascepa — XIX vek

Osnovni tipovi rascepa — XX vek

Osnovni tipovi rascepa — XX vek

Osnovni tipovi rascepa — XX vek

Naši rascepi?

Naši rascepi?

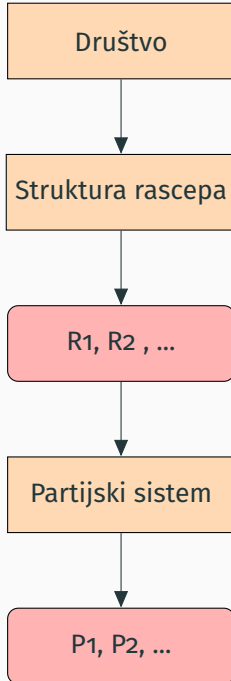

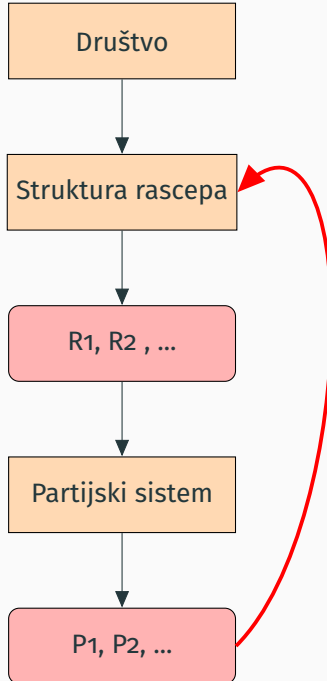
Naši rascepi?

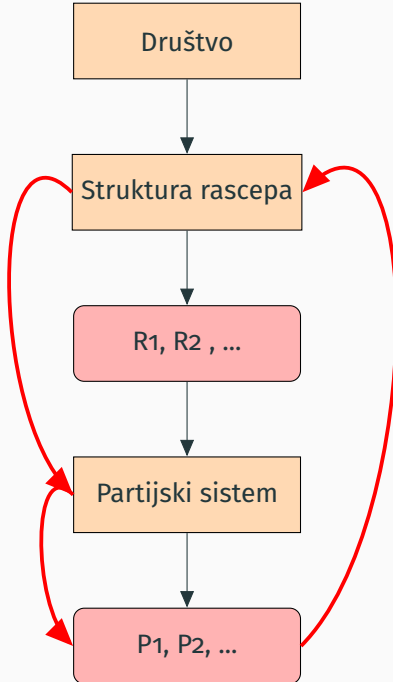

Naši rascepi?

- Dvopartijski sistem

- Dvopartijski sistem
 - SAD, Velika Britanija ...

- Dvopartijski sistem
 - SAD, Velika Britanija ...
- Višepartijski sistem

- Dvopartijski sistem
 - SAD, Velika Britanija ...
- Višepartijski sistem
 - Francuska, Nemačka, Hrvatska, Slovenija ...
- Bipolarni sistem

- Dvopartijski sistem
 - SAD, Velika Britanija ...
- Višepartijski sistem
 - Francuska, Nemačka, Hrvatska, Slovenija ...
- Bipolarni sistem
 - Italija, Crna Gora, Srbija?
- Sistem sa dominantnom partijom

Tipovi partijskih sistema

- Dvopartijski sistem
 - SAD, Velika Britanija ...
- Višepartijski sistem
 - Francuska, Nemačka, Hrvatska, Slovenija ...
- Bipolarni sistem
 - Italija, Crna Gora, Srbija?
- Sistem sa dominantnom partijom
 - Rusija, Mađarska, Srbija

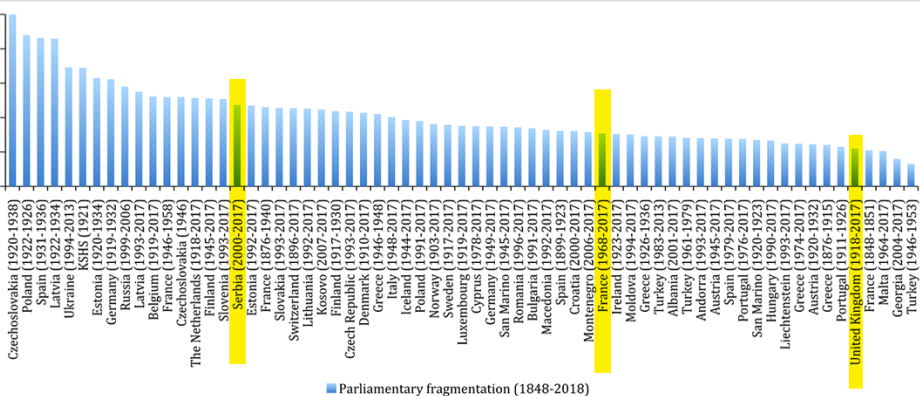
Tipovi partijskih sistema

- Dvopartijski sistem
 - SAD, Velika Britanija ...
- Višepartijski sistem
 - Francuska, Nemačka, Hrvatska, Slovenija ...
- Bipolarni sistem
 - Italija, Crna Gora, Srbija?
- Sistem sa dominantnom partijom
 - Rusija, Mađarska, Srbija
 - Švedska, Japan, Kanada ...

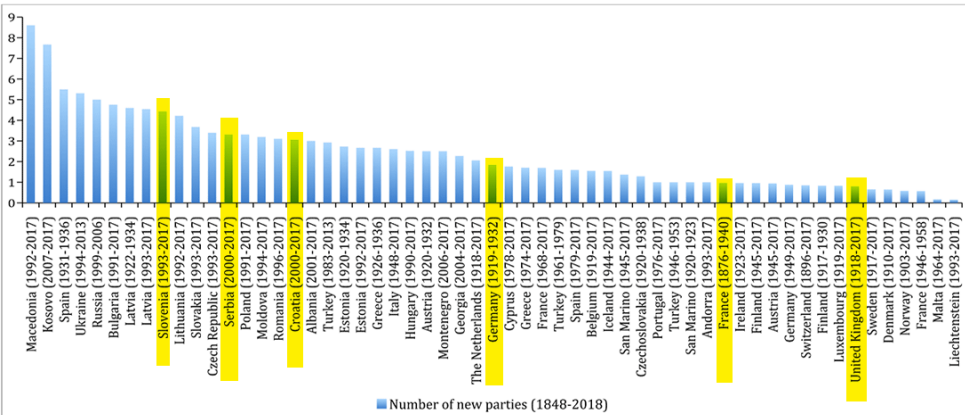
Partije i izbori u Republici Srbiji

Statika i dinamika partijskih sistema

- Indeks frakcionisanja F
 - Potpuna **koncentracija** (dominantna partija)
 - Potpuna **fragmentacija** (veći broj manjih partija)
- Efektivni broj partija E
 - Broj **relevantnih** partija unutar sistema

- Broj novih partija
 - Meri stepen otvorenosti partijskog sistema
 - Promena efektivnog broja partija
- Izborna kolebljivost
 - Procentualna **promena partijskog sistema**

Izborna kolebljivost

Izborna kolebljivost

Agregatna, relativna mera promene rezultata svih partija u dva susedna izborna ciklusa.

Izborna kolebljivost

Agregatna, relativna mera promene rezultata svih partija u dva susedna izborna ciklusa.

$$V_{t+1} = \frac{\sum_{i=1}^n |p_{i,t+1} - p_{i,t}|}{\sum_{i=1}^n p_{i,t+1} + \sum_{i=1}^n p_{i,t}}$$

Izborna kolebljivost

Agregatna, relativna mera promene rezultata svih partija u dva susedna izborna ciklusa.

$$V_{t+1} = \frac{\sum_{i=1}^n |p_{i,t+1} - p_{i,t}|}{\sum_{i=1}^n p_{i,t+1} + \sum_{i=1}^n p_{i,t}}$$

$$V_{min} = 0\%$$

$$V_{max} = 100\%$$

Unutarsistemska kolebljivost (tip B)

Kolebljivost kao posledica transfera glasova između postojećih (etabliranih) partija.

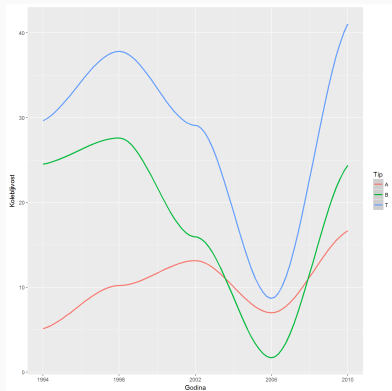
Unutarsistemska kolebljivost (tip B)

Kolebljivost kao posledica transfera glasova između postojećih (etabliranih) partija.

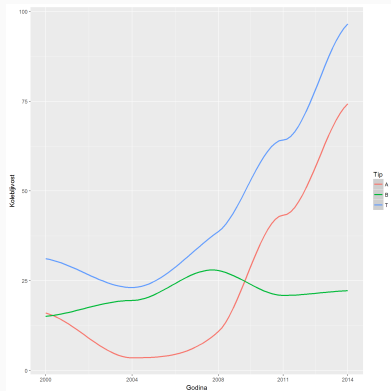
Vansistemska kolebljivost (tip A)

Kolebljivost kao posledica pojave novih političkih partija i nestanka starih.

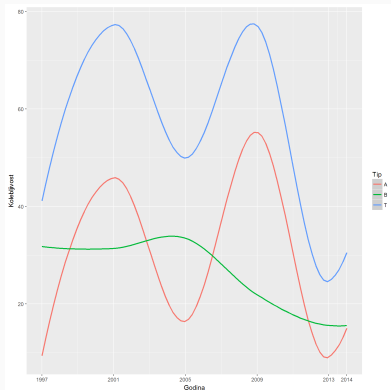
Mađarska

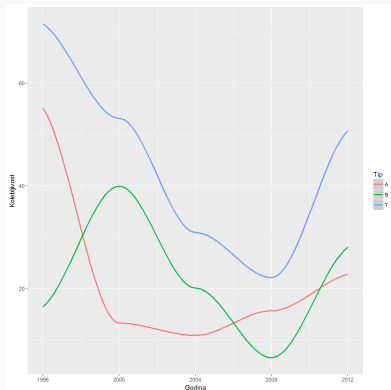
Slovenija

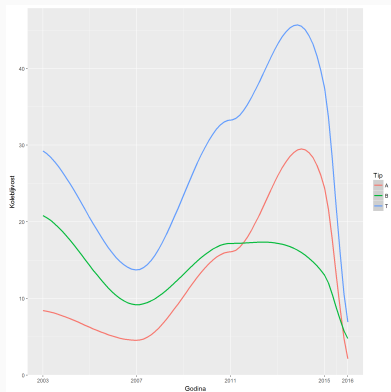
Bugarska

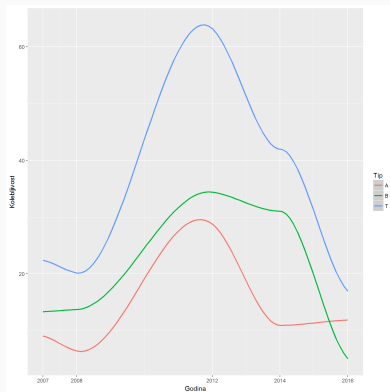
Rumunija

Hrvatska

Srbija

Ideologija, stavovi, glasovi

Ideologija

Partijski sistem

Društveni rascepi

Političke partije

Politički stavovi

Glasovi

